

PEDAGOGISCH WERKPLAN

Het pedagogisch werkplan is een gedetailleerd document waarin wij beschrijven hoe wij ons beleid op het gebied van opvoeding, ontwikkeling en veiligheid van kinderen in de praktijk dagelijks uitvoeren in de vorm van dagroutine, activiteiten, omgangsvormen en regels.

Auteurs: Dayenne Nelissen-Reep

Jacqueline Stein-Lambriex

21 februari 2026, versie 1.1

Inhoudsopgave

INLEIDING.....	4
Verantwoorde kinderopvang.....	4
DEEL 1 PRAKTISCHE INFORMATIE.....	6
Contactgegevens	6
Openingstijden.....	6
Gekoppelde scholen	7
Vervoer	8
Halen en brengen door de ouders.....	8
Aan- en afmelden en incidentele opvang	8
Ruilbeleid en extra opvang aanvragen	9
Dagindeling schoolweken	9
Dagindeling studiedagen en vakanties.....	10
Achterwacht.....	10
De intake.....	10
Observeren en volgen	11
Het wenbeleid	11
Verzorging	12
Het dagprogramma.....	12
Dagindeling Woensdag	13
Tussendoortjes	13
Gewoontes voor het eten en drinken gaan	13

Voedselhygiëne	14
Spelactiviteiten en aanbod	14
Uitstapjes	15
Dagritme BSO TOF	15
Oudercommissie	16
Risico-inventarisaties	17
GGD Inspectie	17
DEEL 2 PEDAGOGISCHE VISIE	18
Eerste pijler: Bewust Zijn.....	19
Zaaigoed 1: Ken je filters; wat zijn dat?	19
Zaaigoed 2: Focus: waar is jouw aandacht?.....	21
Zaaigoed 3: Blijf bij jezelf: wie ben jij?.....	21
Zaaigoed 4: Zorg voor jezelf: zorg je goed voor jouw lichaam?	22
Zaaigoed 5: Ken je bescherming; hoe ziet dat er bij jou uit?	23
Zaaigoed 6: Ken je grenzen: waar ligt jouw grens en die van anderen?.....	24
Zaaigoed 7: Maak ruimte voor anderen; ga je met anderen om zoals je zou willen dat ze met jou omgaan?	25
Tweede pijler: Bewust Legen	26
Zaaigoed 1: Ken je bak; wat zit er in je eigen bak?.....	27
Zaaigoed 2: Voel je bak; wat zegt jouw lichaam?	28
Zaaigoed 3: Leeg je eigen bak; wat deel je als je begint met IK...?.....	29
Zaaigoed 4: Herken stapelen; wat is er in jouw bak gebleven?.....	30
Zaaigoed 5: Wees eerlijk; hoe vrij ben je naar jezelf en naar de ander?	31
Zaaigoed 6: Laat los; wat wil je niet meer in je bak?	32
Zaaigoed 7: Vraag om hulp; wanneer heb jij anderen nodig?	33
Derde pijler: Bewust Ontvangen.....	34
Zaaigoed 1: Herken je filter; door welke bril zie jij de wereld?	34
Zaaigoed 2: Kijk verder; wat ontdek je bij jezelf en bij anderen?	35
Zaaigoed 3: Ken je verwachtingen; waar vertrouw jij op?	37
Zaaigoed 4: Ontvang open; hoe voel jij je daarbij?	38
Zaaigoed 5: Maak een keuze; waar kies jij voor?.....	39
Zaaigoed 6: Wees verantwoordelijk; waar ben jij verantwoordelijk voor?	40

ZaaiGoed 7: Werk samen; wat kun je met anderen bereiken?	41
Vierde pijler: Bewust Vullen	42
ZaaiGoed 1: ZaaiGoed in je eigen bak; waar word jij sterker van?	43
ZaaiGoed 2: Maak ruimte voor jezelf: wat zijn jouw behoeftes?	44
ZaaiGoed 3: Laat alles er zijn; durf je te zijn wie je bent?	45
ZaaiGoed 4: Van fouten kun je leren; waar ben je door gegroeid?	46
ZaaiGoed 5: Bedank; waar ben je blij mee?	47
ZaaiGoed 6: Sta in je eigen kracht; durf jij jezelf vrij te laten zien en horen?	48
ZaaiGoed 7: Zaai Goed bij anderen; wat kun je geven waar anderen sterk van worden? ..	49

INLEIDING

BSO TOF is sinds 5 september 2022 gevestigd in het scoutinggebouw in De Heeg aan de Maastrichterweg 5 te Maastricht.

Wij vinden het belangrijk dat ouders hun kinderen met een gerust hart bij ons achterlaten. Daarom is het van belang dat ze op de hoogte zijn van al het reilen en zeilen op de BSO, zodat ze weten wat hun kind, maar ook zichzelf te wachten staat als ze gebruik gaan maken van onze buitenschoolse opvang.

In dit werkplan wordt concreet beschreven hoe het er in de dagelijkse praktijk bij BSO TOF aan toe gaat. Tevens wordt de manier waarop pedagogisch professionals vormgeven aan hun taken omschreven. Het is een praktische uitwerking van het Pedagogisch Beleidsplan.

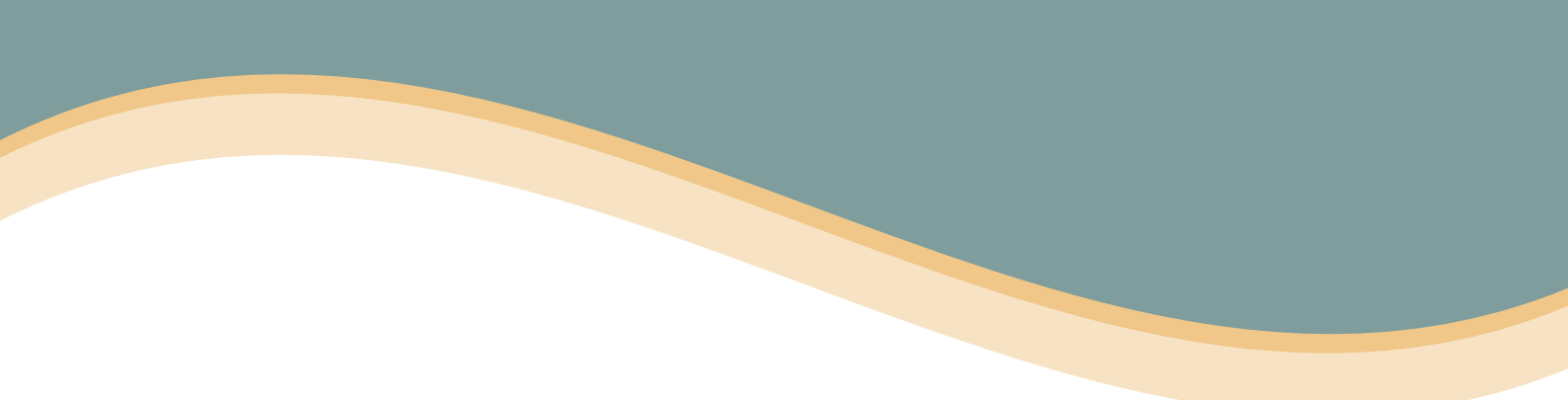
Verantwoorde kinderopvang

In de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK) zijn 4 basisdoelen (ontwikkeld door Mw. Prof. Dr. J.M.A. Riksen-Walraven) opgenomen. Het gaat hierbij om:

- Het bieden van een gevoel van emotionele veiligheid.
- Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties.
- Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van de sociale competenties.
- Kinderen gelegenheid bieden om zich normen en waarden, de cultuur van een samenleving eigen te maken.

Er zijn veel gebieden waarop wij deze veiligheid van de kinderen waarborgen.

Dit werkplan kent twee gedeeltes: Deel 1: praktische informatie, Deel 2: pedagogische visie.

Wij vinden het, naast praktische veiligheid bieden, ook belangrijk dat wij de kinderen veiligheid en handvatten bieden voor hoe ze met elkaar kunnen omgaan en hun zelfvertrouwen kan groeien.

Hieronder beschrijven wij de pedagogische visie, wat een vertaalslag is over hoe wij de kinderen ondersteunen in deze sociaal-emotionele ontwikkeling.

In het opgroeien krijg je als kind allerlei boodschappen mee waardoor je wordt gevormd. Wij als buitenschoolse opvang dragen daar een belangrijk gedeelte aan bij.

Wij vinden het belangrijk om vanuit één visie te werken, zodat herkenning voor het kind vertrouwen geeft. Wij geloven in het gegeven dat wanneer een kind groeit in het zelfvertrouwen, er ruimte komt om op te groeien tot een volwassene met unieke talenten.

Ieder kind heeft in onze ogen talenten, die op een eigen plek in de wereld ingezet kunnen worden. Wij dragen graag bij aan het ontwikkelen van dit zelfvertrouwen, zodat het kind nu en later ook als volwassene, durft te zijn wie het is.

DEEL 1 PRAKTISCHE INFORMATIE

Contactgegevens

 Buitenschoolse opvang TOF
 Maastrichterweg 5
 6228 XT Maastricht
 06 - 150 986 18

 info@bso-tof.nl
 Irk-nummer: 831342559
 www.bso-tof.nl

Openingstijden

Schoolweken (m.u.v. studiedagen)

Maandag	14.00u - 18.15u
Dinsdag	14.00u - 18.15u
Woensdag	12.00u - 18.15u
Donderdag	14.00u - 18.15u
Vrijdag	GESLOTEN

Schoolvakanties en studiedagen

Maandag t/m donderdag van
08.15 tot 18.15 uur

Feestdagen (opvang gesloten)

Nieuwjaarsdag	1 januari
Carnaval	16&17 februari
Paasmaandag	6 april
Koningsdag	27 april
Bevrijdingsdag	5 mei
Hemelvaartsdag	14 mei
Pinkstermaandag	25 mei
Eerste en Tweede Kerstdag	25 & 26 december

Gekoppelde scholen

Kindcentrum ZIEZO!

Borghaag 25
6228 EX Maastricht
043 - 361 16 47

OBS de Spiegel

Sorbonnelaan 190
6229 HD Maastricht
043 - 361 44 72

RKBS de Cramignon

Kramsvogel 42
6245 RE Eijsden
043 - 409 15 83

BS Tangram

Kramsvogel 42 b
6245 RE Eijsden
043- 409 47 29

Kindcentrum de Vlinderboom

Kelvinstraat 3
6227 VA Maastricht
043 - 367 13 35

Vervoer

Alle kinderen worden 's middags door de pedagogisch professional of chauffeur van school opgehaald en naar BSO TOF gebracht. De kinderen worden altijd door vertrouwde medewerkers gebracht en gehaald. De medewerkers zijn duidelijk te herkennen aan het veiligheidshesje dat ze dragen bij het ophalen van de kinderen. Ook is er duidelijk met de kinderen afgesproken waar ze na schooltijd verzamelen.

Halen en brengen door de ouders

Kinderen die aanwezig zijn op de BSO kunnen vanaf 17.00 uur weer opgehaald worden. Mochten de kinderen een keer eerder opgehaald moeten worden, dan is dit altijd mogelijk in overleg.

Op de breng- en haal momenten wordt belangrijke en leuke informatie door de ouders en pedagogische professionals uitgewisseld. Deze contactmomenten zijn kort. Het is altijd mogelijk om met een pedagogisch professional een gesprekje op een ander moment aan te vragen. Wanneer je kind door iemand anders dan jezelf of je partner opgehaald wordt, willen wij dit graag van tevoren weten.

Aan- en afmelden en incidentele opvang

Aanvragen opvang en contracten	via email of contactformulier website
Aanmelden studiedagen	via HaiHo
Aanmelden incidentele opvang/ruilen	via HaiHo
Aanmelden vakanties	via HaiHo
Beëindiging contract	via email (1 maand opzegtermijn)

Ruilbeleid en extra opvang aanvragen

Incidentele ruilingen zijn altijd mogelijk, mits de BKR en de samenstelling van de groep dit toestaat. Ruilingen aanvragen kan via de ouderapp van HaiHo. Ruilingen zijn altijd gelijkwaardig, dus voor een doordeweekse middag kan een ruiling voor een ander middag aangevraagd worden. Een ruiling moet binnen een maand ingezet worden, daarna vervalt de 'ongebruikte' dag. Reguliere middagen ruilen/opsparen voor in vakanties of studiedagen is helaas niet toegestaan.

Naast incidentele ruilingen kan er ook sprake zijn van een extra opvangaanvraag. Dit is ook mogelijk, mits ook nu de BKR en de samenstelling van de groep dit toestaat. Het is afhankelijk van de contractvorm (strippenkaart/5-dagenkaart) of hier extra kosten aan verbonden zijn. Wanneer er geen strippenkaart of 5-dagenkaart in het contract opgenomen is, wordt het incidentele tarief in rekening gebracht.

Dagindeling schoolweken

De tijdstippen dat kinderen binnenkomen bij TOF zijn afhankelijk van de eindtijden van de verschillende scholen. Tussen 14.30u en 15.30u komen de kinderen van de verschillende scholen binnendruppelen. Wanneer ze allemaal binnen zijn, volgt het gezamenlijk eetmoment (de kinderen van de activiteitengroep hebben hun eetmoment eventueel op de locatie van de activiteit). Vervolgens kunnen de kinderen een keuze maken uit het activiteitenoverzicht. Kinderen mogen zelf bepalen of ze meedoen aan een activiteit of dat ze hun eigen plan trekken. Tussen 17.00 en 18.00 uur worden de kinderen weer opgehaald door hun ouders/verzorgers. Dat is vaak het moment voor de PP'ers en ouders om eventuele bijzonderheden te bespreken of om gewoon even een praatje te maken.

Dagindeling studiedagen en vakanties

BSO TOF is tijdens studiedagen van de gekoppelde scholen de hele dag geopend. De kinderen worden dan gebracht tussen 08.15u en 09.30 uur (i.v.m. eventuele uitstapjes) en trekken vaak hun eigen plan wat betreft activiteiten. Rond 10.00u is het tijd voor wat fruit en water, vaak gezellig samen aan tafel.

Daarna volgt weer een spel en/of activiteiten-moment. Tussen 12.30 en 13.00 uur wordt doorgaans geluncht, soms gewoon boterhammen, soms iets speciaals (zie ook: Voedingsbeleid). Na de lunch is er weer tijd voor eigen spel of een georganiseerde activiteit.

Achterwacht

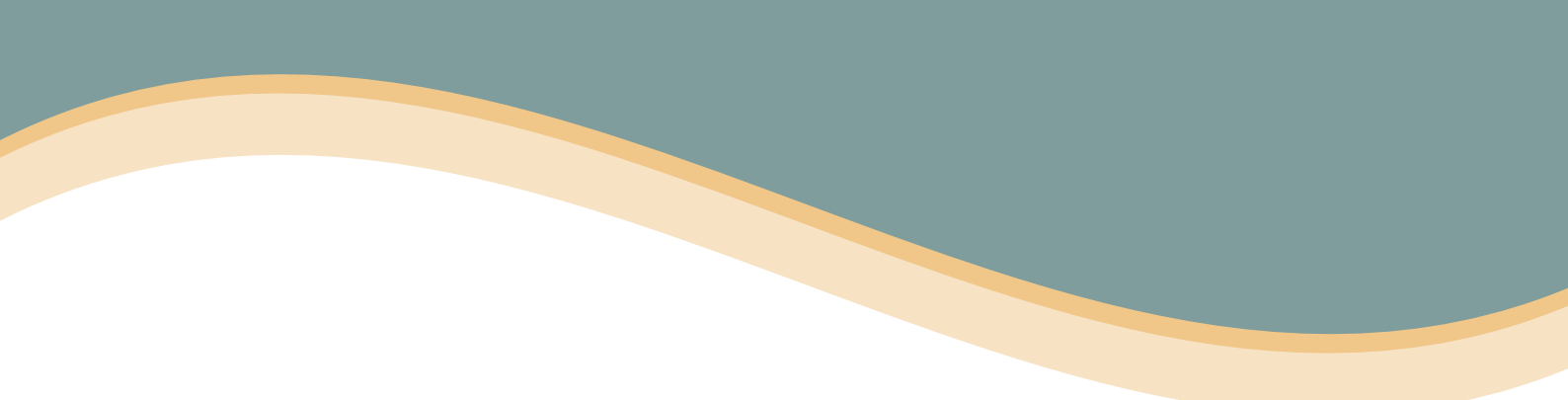
Wanneer een onverwachte situatie zich voordoet, is achterwacht noodzakelijk.

Het kan zo zijn dat er op bepaalde dagen, bijvoorbeeld in de vakanties, de groep dusdanig klein is dat er maar één pedagogisch professional aanwezig hoeft te zijn.

Tijdens de tijden van de naschoolse opvang dient Will Lardenoije als achterwacht. Hij is gekoppeld aan onze organisatie en beschikt over een geldige VOG. Will kan binnen 10 minuten aanwezig zijn op BSO TOF.

De intake

Voordat ouders zich inschrijven bij onze BSO zijn ze al samen met hun kind(eren) komen kennismaken om de sfeer te proeven en een indruk te krijgen van de BSO. We vinden dat belangrijk omdat ouders op deze manier een betere keuze kunnen maken voor goede opvang van hun kind. Wij hebben dan alle tijd om de ouders rond te leiden en de vragen te beantwoorden.

Zodra de ouders hun kind hebben opgegeven bij de BSO worden de ouders uitgenodigd voor een intakegesprek. De ouders vullen een hun gegevens in via het formulier op onze website, waarop gegevens over eten, allergieën, medicatie en bijzonderheden van het kind worden genoteerd. Tijdens het gesprek noteren wij ook individuele wensen en afspraken met betrekking tot de opvang van het kind. Bijzonderheden van het kind worden in de groepsapp van HaiHo geregistreerd en besproken tijdens het teamoverleg.

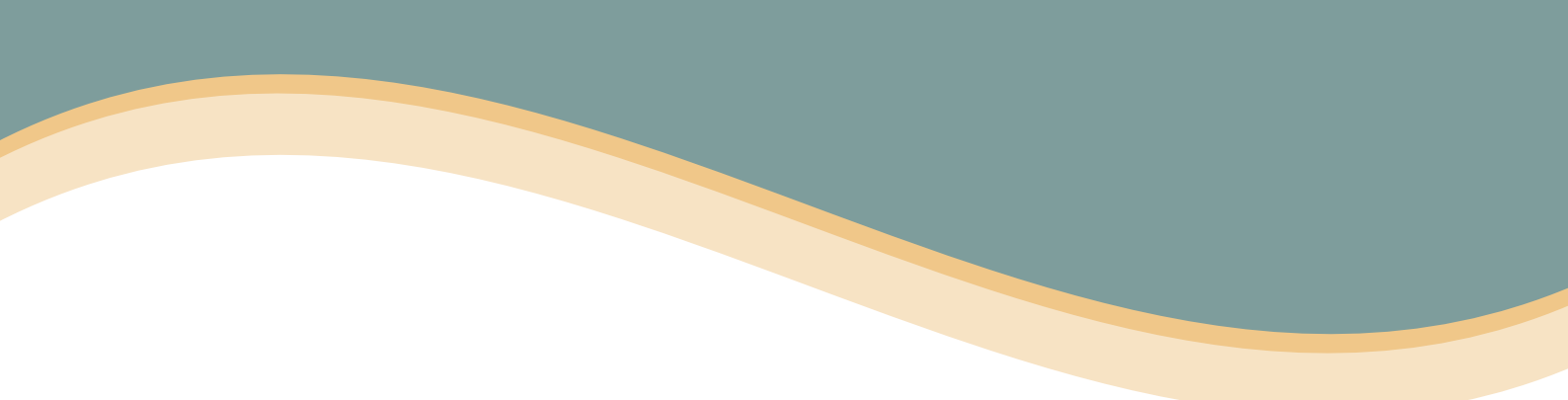
Observeren en volgen

Observeren in de betekenis van het dagelijks oplettend rondkijken tijdens het werk zit in de gereedschapskist van de pedagogisch professional. Om ervoor te zorgen dat de pedagogisch professionals de taak van observeren en signaleren goed kunnen uitoefenen, worden zij geregeld in staat gesteld hun kennis te vergroten.

Er worden geregeld cursussen of workshops aangeboden gericht op deze pedagogische vaardigheden of over de ontwikkeling van kinderen. Het intakegesprek kan aanleiding geven om op verzoek van ouders of op advies van de pedagogisch professional een kind te observeren. Hierover worden dan goede, dikwijls afgebakende afspraken gemaakt tussen de ouders en eventueel de school of hulpverlenende instanties. De verslaglegging vindt schriftelijk plaats.

Het wenbeleid

Elk kind heeft de mogelijkheid om een middagje te komen kijken op de BSO en alvast te wennen aan de nieuwe opvang. Heeft een kind meer tijd nodig om te wennen, dan zal dit in overleg met de pedagogisch professionals afgestemd worden. Pedagogisch professionals zullen het kind begeleiden tijdens het wennen, zodat het zich veilig en vertrouwd gaat voelen in de groep.

Het wenmoment wordt met elkaar afgesproken. Over het algemeen betreft het 4 uur opvang zodat het kind en de PP'er aan elkaar kunnen wennen. Hebben jullie behoefte aan meer wenmomenten dan kan dat in samenspraak met ons geregeld worden. Over deze extra momenten wordt wel het gewone uurtarief berekend.

Verzorging

Wij vragen jullie tijdens studie- en vakantiedagen het volgende altijd mee te nemen:

- Lege drinkbeker;
- Reservekleding.

Het dagprogramma

Bij de BSO werken we met een vast programma. Dit geeft de kinderen een veilig en vertrouwd gevoel. De kinderen worden door de pedagogisch professionals of vaste chauffeurs opgehaald van school. Als alle kinderen bij de BSO zijn, nemen we gezamenlijk iets te eten en te drinken. Daarna gaan de kinderen spelen of naar een activiteitenlocatie. Wanneer een activiteit eerder start, zullen de kinderen een tussendoortje nuttigen bij de activiteit. Omdat wij het belangrijk vinden dat de kinderen de BSO als vrije tijd zien, mogen de kinderen gaan doen waar ze zin in hebben.

De pedagogisch professional draagt activiteiten aan, maar de kinderen zijn niet verplicht om deel te nemen aan de activiteiten. De kinderen kunnen ook rusten in een hut, bouwen in de bouwhoek, tekenen en knutselen aan de tafel, buiten spelen, dansen en zingen of koken en bakken in onze kookstudio.

Dagindeling Woensdag

Op de woensdag wordt er bij de BSO geluncht, omdat de kinderen dan rond 12.00 uur - 12.30 uur uit school komen. De lunch wordt verzorgd door de pedagogisch professional van de BSO. Een kind hoeft dus geen lunchpakket van thuis mee te nemen. De kosten hiervoor zijn inbegrepen in het te betalen uurtarief. De lunch bestaat uit een divers assortiment. Soms is dit een broodmaaltijd of crackers met 'goed' en 'zoet' beleg, aangevuld met rauwkost (komkommer, tomaat, wortel, enz.) en een andere keer een verse groentesoep of (bij speciale gelegenheden) pannenkoeken met fruit.

Omdat de kinderen een middag vrij hebben, is het op deze dagen mogelijk om ergens naar toe te gaan, bijvoorbeeld de bossen, speeltuintje/kinderboerderij of de kinderen maken een grote speurtocht.

Tussendoortjes

Wij verzorgen de tussendoortjes. De kosten zijn inbegrepen in het te betalen uurtarief. Tussendoortjes kunnen zijn: fruit, groenten, yoghurt, crackers of maïswafel. Er zal vooral gekozen worden voor gezonde tussendoortjes. Snoep wordt beperkt en in kleine hoeveelheden aangeboden.

Gewoontes voor het eten en drinken gaan

- Voor het eten, wassen de pedagogisch professionals en de kinderen hun handen;
- We stimuleren kinderen om zo gevarieerd mogelijk te eten maar dwingen hen niet;
- We stimuleren kinderen om aan tafel te blijven zitten totdat we klaar zijn met eten;
- We ruimen de tafel gezamenlijk af.

Voedselhygiëne

De gezondheid en veiligheid van de kinderen die wij opvangen is voor een deel afhankelijk van hoe hygiënisch wij met voedsel omgaan. Wij vinden het van groot belang dat de wijze waarop wij met het voedsel omgaan de gezondheid van de kinderen niet in gevaar brengt.

Spelactiviteiten en aanbod

Onze spelactiviteiten spelen in op de wensen en interesses van de kinderen, ook zo dat ze hun fantasie kunnen ontplooien. De activiteiten worden op niveau aangeboden en worden gepland. Regelmatig ontstaan activiteiten op het moment of op initiatief van de kinderen.

Er is afwisseling in vrij/ geleid spelen, samen/ alleen en één op één momenten. Ook is er geleid spel waar wij duidelijk de spelregels uitleggen en kinderen beurten geven.

Verder variëren wij in de verschillende spelvormen: o.a. voor de grove (dansen, rennen, klimmen) en fijne motoriek (knutselen, kralen) en activiteiten waarbij de zintuigen worden gebruikt (voelen, ruiken, zien, proeven). Ook bezoeken buiten de deur betrekken wij in ons aanbod.

In spel zit heel veel voor kinderen om hun sociale vaardigheden te ontwikkelen. Wij spelen hier graag op in o.a. door ons ingrijpen te beperken en ze tijd te geven het zelf op te laten lossen. Door complimenten te geven, inspelen dat deelnemen belangrijker is dan het eindresultaat. Door onze tuinmanhouding zijn wij betrokken en kunnen wij veel zien en benoemen.

Uitstapjes

Met de kinderen van de BSO worden ook uitstapjes gemaakt, zoals naar de bossen, de bieb, een speeltuin of kinderboerderij etc. Wij bezoeken met de kinderen geen grote pretparken. Grote parken zijn onoverzichtelijk en minder veilig in onze ogen. Door het klein en dicht bij huis te houden, kunnen we de kinderen goed in de gaten houden en de nodige aandacht geven en worden lange reistijden vermeden. Bovendien is onze ervaring dat de kinderen ook zeer genieten van de hierboven genoemde uitjes.

Dagritme BSO TOF

De pedagogisch professionals houden een dagritme aan met vaste elementen en een vaste volgorde. Daarbinnen bestaat voldoende ruimte voor individuele keuzes. Zo bieden ze kinderen zowel houvast als ruimte om de vrije tijd zelf in te vullen.

Schooltijden Kindcentrum ZIEZO!

Maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag:	08.30 - 15.00 uur
Woensdag:	08.30 - 12.30 uur

Schooltijden BS de Cramignon:

Maandag, dinsdag en donderdag:	08.30 - 14.10 uur
Woensdag:	08.30 - 14.10 uur

Schooltijden BS Tangram:

Maandag, dinsdag en donderdag:	08.30 - 14.30 uur
Woensdag:	08.30 - 12.30 uur

Schooltijden OBS de Spiegel:

Maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag:	08.30 - 14.45 uur
Woensdag:	08.30 - 12.30 uur

Schooltijden Kindcentrum de Vlinderboom:

Maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag: 08.30 - 15.00 uur
Woensdag: 08.30 - 12.15 uur

-- : Einde schooltijd
14.30 uur: Gezamenlijk o.l.v. PP'er verplaatsen
15.15 uur: Aankomst locatie TOF
15.30 uur: Vertrek van de activiteitengroep naar de locatie van de activiteit
15.30 uur: Eten en drinken in BSO-ruimte
16.00 uur: Activiteitsaanbod onder leiding van PP'ers
16.30 uur: Buiten spelen/vrije activiteit
17.00 uur: Gezamenlijk opruimen
17.15 uur: De eerste ouders arriveren voor ophalen kinderen
17.30 uur: Buiten spelen/ontspannen of groepsactiviteit
17.45 uur: De activiteitengroep keert terug op de BSO
18.15 uur: Opruimen en sluiting BSO

Oudercommissie

Onze oudercommissie behartigt de belangen van de kinderen en ouders van BSO TOF en adviseert gevraagd en ongevraagd de directie. De oudercommissie heeft wettelijke adviesbevoegdheden. Zo adviseert de oudercommissie bijvoorbeeld over de kwaliteit van de veiligheid, gezondheid en spel- en ontwikkelingsactiviteiten. Momenteel telt de oudercommissie drie leden.

De oudercommissie bestaat uit ouders die op vrijwillige basis een bijdrage leveren aan het beleid dat bij BSO TOF gevoerd wordt door adviezen te geven.

Risico-inventarisaties

Onder de Wet Kinderopvang wordt de Veiligheid en Gezondheid van kinderen bewaakt aan de hand van het Beleid Veiligheid en Gezondheid. Hierin staan de grote risico's beschreven en wat wij als kinderopvang eraan doen om de risico's te verkleinen of soms uit te sluiten. In een actieplan wordt vervolgens maatregelen geformuleerd, waarbij de verbeterpunten met de hoogste prioriteit door ons worden aangepakt. Ook staat hierin beschreven wat wij moeten doen als het risico zich toch voordoet. De pedagogisch professionals worden actief betrokken bij het Beleid. Tijdens de teamvergaderingen wordt het beleid up-to-date gehouden door telkens kritisch naar het beleid te kijken en door na te gaan of er nieuwe risico's zijn bijgekomen.

GGD Inspectie

Jaarlijks vindt er bij BSO TOF een GGD-inspectie plaats. Deze inspectie is bedoeld om na te gaan of onze BSO voldoet aan de eisen die de Wet Kinderopvang stelt. Het GGD-inspectierapport is te vinden op onze website: www.bso-tof.nl

DEEL 2 PEDAGOGISCHE VISIE

Zoals wij in ons Pedagogisch Beleidsplan hebben omschreven, werken wij met elementen uit de Zaaigoed methode.

De Zaaigoed methode ondersteunt kinderen bij het bewust worden van wie ze zelf zijn. Het is bij het opgroeien een groot voordeel wanneer je je bewust bent van jezelf. Je kunt bijvoorbeeld ontdekken welke leerstijl bij jou past, wat je nodig hebt om goede resultaten (op welk vlak dan ook) te behalen. En bovenal maakt het je krachtig om uit te spreken wat je nodig hebt en in je eigen kracht te durven staan.

Onderstaand omschrijven we de inhoud van de 4 pijlers:

1. Bewust Zijn
2. Bewust Legen
3. Bewust Ontvangen
4. Bewust Vullen

Door deze vier pijlers:

- Maken we kinderen bewust van wie ze zijn (Bewust Zijn).
- Maken we kinderen bewust dat ze gevuld worden door alles wat ze meemaken en ook kunnen legen (Bewust Legen).
- Maken we kinderen bewust dat ze verschillende brillen op hebben, waardoor ze de wereld zien en dat je zelf kunt kiezen welke bril je opzet (Bewust Ontvangen).
- Maken we kinderen bewust dat het belangrijk is te leren dat ze zichzelf kunnen vullen en daardoor in hun eigen kracht komen te staan (Bewust Vullen).

Met andere woorden:

Door te weten wie je zelf bent en je uit te spreken, komt er een andere waarneming en groei je van elke ontmoeting.

Eerste pijler: Bewust Zijn

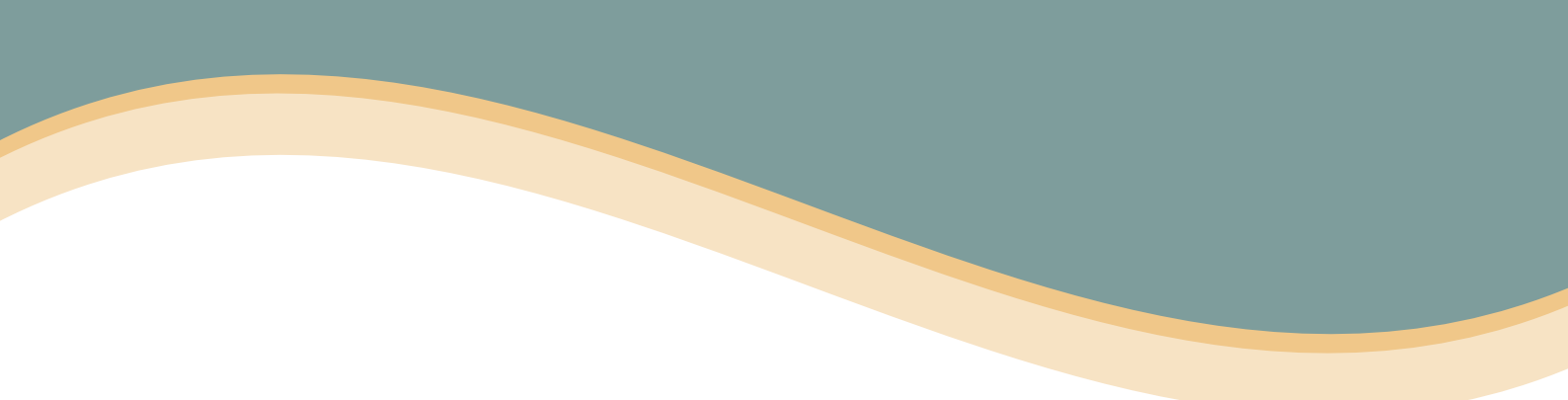
1. Ken je filters; wat zijn dat?
2. Focus; waar is jouw aandacht?
3. Blijf bij jezelf; wie ben jij?
4. Zorg voor jezelf; zorg je goed voor jouw lichaam?
5. Ken je bescherming; hoe ziet dat er bij jou uit?
6. Ken je grenzen; waar ligt jouw grens en die van anderen?
7. Maak ruimte voor anderen; ga je met anderen om zoals je zou willen dat ze met jou omgaan?

Zaaigoed 1: Ken je filters; wat zijn dat?

Kinderen:

We leren kinderen dat ze door een bepaalde bril naar de wereld kijken, een filter. Vervolgens bepaalt deze bril wat je in de wereld ziet, hoort en voelt. Zo ontstaan overtuigingen. Deze overtuigingen maken jou wie jij bent. Sommige versterken je en sommige staan je in de weg.

Als kinderen weten dat ze door ervaringen en filters gevormd worden, leren ze zichzelf beter kennen.

Een voorbeeld van een filter is wanneer je aan het lijnen bent en je overal ineens eten ziet of je bent van plan een auto te kopen en je ziet opeens overal dat automerk rijden.

We noemen dat simpel een brilletje. Je kunt door verschillende brilletjes naar dingen kijken. Je gedrag wordt bepaald door de brilletjes waardoor je kijkt.

Pedagogisch professional:

Opvoeders hebben grote invloed op de overtuigingen en filters van kinderen. Zeker omdat kinderen opvoeders nadoen. Zij zien de wereld zoals hun opvoeders deze zien.

De PP'er wordt er dan ook goed bewust van wat hun eigen gedrag voor effect heeft op de kinderen. Wij leren hier heel zorgvuldig mee om te gaan en het kind positieve filters mee te geven.

We spreken het kind dan ook altijd aan op het gedrag en niet op het zijn. Stel je voor dat een PP'er tegen een kind zegt: "Je bent stout". Dit komt bij het kind binnen en het krijgt een bril, een overtuiging. En elke keer ziet het: "Ik ben stout". En het kind gaat het geloven en het gedrag gaat ook zo worden. Terwijl als je zegt: "Wat je doet, vind ik niet lief", dan is het gekoppeld aan het gedrag en het gedrag kun je aanpassen of herstellen. Het legt geen filter/brilletje bij het kind.

ZaaiGoed 2: Focus: waar is jouw aandacht?

Kinderen:

Als je in aandacht bent, kun je dichterbij jezelf komen en kun je makkelijker je filters ontdekken. Het focussen helpt kinderen meer in aandacht te zijn en leert kinderen doelgericht te zijn. De aandacht wordt in de groep gevraagd door gezamenlijk af te tellen naar '1, 2, 3....focus' en vervolgens de hand op te steken.

Pedagogisch professional:

De PP'er verwoordt steeds naar de kinderen wat hij/zij gaat doen en is in aandacht met hen bezig. Door een respectvolle benadering waarin er uitleg is van wat er gaat gebeuren, gaan jonge kinderen ervaren en leren dat ze een individu zijn. De PP'er heeft een huishoudelijke mededeling of neemt de activiteiten van de dag door. Deze focus geeft duidelijkheid en duidelijkheid geeft vertrouwen.

ZaaiGoed 3: Blijf bij jezelf: wie ben jij?

Kinderen:

We stimuleren kinderen om steeds bij zichzelf te blijven. Om te praten vanuit zichzelf, te reageren vanuit zichzelf. Steeds weer opnieuw om te ontdekken wie ze zijn en wat zij zelf graag willen. Dit gebeurt al in hele kleine dingen. Wil je kaas of worst op je boterham? Wil je meedoen met een activiteit of kies je voor vrij spelen? De hele dag door zijn er voorbeelden te noemen die het kind een beeld van zichzelf geven.

Soms zijn er te veel indrukken op een dag voor een kind. Het kan zich dan uiten in boosheid of verdriet. Ook dan is het ZaaiGoed Blijf bij jezelf van toepassing. Blijf bij jezelf, dus niet andere kinderen "lastig" vallen.

Pedagogisch professional:

Als het nodig is dat het kind even tot zichzelf komt, dan zal dit ook op deze manier gebracht worden door de PP 'er. Het kind gaat zitten op een plek waar het even tot zichzelf kan komen. Het kind mag zelf de tijd aangeven die dat daarvoor nodig heeft. Het geeft tegelijkertijd ook de PP 'er de kans om weer even bij zichzelf te komen en een open gesprek(je) met het kind aan te gaan. Op deze manier wordt het strafgevoel vermeden en de tijd gebruikt dat eenieder na kan gaan wat er gebeurde.

Zaaigoed 4: Zorg voor jezelf: zorg je goed voor jouw lichaam?

Kinderen:

Het is belangrijk dat kinderen hun lichaam leren kennen en accepteren zoals het is. Dat ze leren wat ervoor nodig is om goed voor hun lichaam te zorgen. Ieder lichaam is anders en door jouw eigen lichaam goed te leren kennen, weet je wat het nodig heeft. Lichamelijke beweging en gezonde voeding dragen hieraan bij en zijn dan ook onderdelen van ons programma.

Pedagogisch professional:

De PP 'er zal dit Zaaigoed bijvoorbeeld bij het eten gebruiken. De boodschap "ga maar lekker eten" blijft een opdracht. "Zorg voor jezelf" geeft het kind ruimte om het zelf te doen. De PP 'er zal het kind spelenderwijs helpen bij de verzorging voor het eigen lichaam. Tevens zal er aandacht zijn dat we allemaal anders zijn en dat we ook overeenkomsten hebben.

Zaigoed 5: Ken je bescherming; hoe ziet dat er bij jou uit?

Kinderen:

Als reactie op ervaringen die niet altijd prettig zijn of als prettig worden ervaren, gaan kinderen zichzelf beschermen en maskers dragen. De kinderen gaan dan weg bij wie ze werkelijk van binnen zijn. Kinderen kunnen hun bescherming op verschillende manieren uiten. Door de clown te spelen of zich juist helemaal aan te passen.

Pedagogisch professional:

Door hun bescherming te leren herkennen, komt er ruimte om hun bescherming bewust af te doen. Als een bescherming niet herkend wordt, gaan wij als opvoeders op het gedrag reageren. Een bescherming vraagt iets anders van de opvoeder. Wat is er nodig om het kind weer vertrouwd te laten voelen in de situatie. Bij de jonge kinderen is het uiteraard aan de opvoeder om dit te herkennen. De grotere kinderen worden er door de PP 'er op attent gemaakt dat ze een rol spelen en er wordt samen met het kind uitgezocht waarom.

Zaaigoed 6: Ken je grenzen: waar ligt jouw grens en die van anderen?

Kinderen:

We geven de kinderen steeds mee hoeveel invloed ze zelf hebben op wat ze in de wereld ervaren. Ze kunnen niet bepalen in welke situaties ze komen, maar wel leren dat ze kunnen kiezen hoe ze de wereld laten binnenkomen en hoe ze hiermee omgaan. Het bewust worden van grenzen is hierbij van belang. Door deze grenzen van de ander en van jezelf te ontdekken en te respecteren, weet je wie je bent en wie de ander is. Je hebt persoonlijke grenzen, grenzen van de ander en grenzen van de omgeving en spullen. Door te benoemen: Stop dit is mijn grens, ik vind het niet leuk dat je....

Pedagogisch professional:

Structuur en regelmaat bieden kinderen emotionele veiligheid. Binnen deze structuur is het mogelijk om de kinderen te stimuleren zich in een veilige omgeving te ontwikkelen.

Door een vast programma en duidelijke afspraken met elkaar zijn de kaders bij de kinderen bekend en kunnen ze zich binnen deze grenzen bewegen. De PP 'er geeft ook aan als het kind over hun grenzen heen gaat.

Zaaigoed 7: Maak ruimte voor anderen; ga je met anderen om zoals je zou willen dat ze met jou omgaan?

Kinderen:

De eerste zes Zaaigoed richten zich op **IK**. Een kind leeft echter niet alleen en heeft naast zelfvertrouwen ook ondersteuning nodig om goede contacten met anderen aan te gaan. Daarom is het belangrijk om bij **WIJ** te komen. Als je je van jezelf bewust bent, leer je jezelf beter kennen en komt er ook ruimte voor de ander. Je weet dan hoe jij jezelf in bepaalde situaties hebt gevoeld. De vraag "Ga je met anderen om, zoals je zou willen dat ze met jou omgaan?" is niet eenvoudig, maar zet wel aan tot denken en hopelijk tot een onderzoekende houding. Hoe zou jij dat vinden? Is een eenvoudigere variant hiervan. Het kind leert hierdoor zich in te leven in de ander. We zaaien dit al van jongs af aan, alleen zal het pas rond een jaar of 6 echt mogelijk zijn voor het kind om dit te gaan snappen.

Pedagogisch professional:

In het kader hiervan heeft de PP 'er geleerd om op gelijke hoogte de kinderen aan te spreken. Als je wordt aangesproken vanuit een positie waar je tegen iemand op moet kijken, geeft dit een heel ander gevoel dan wanneer je recht in iemands ogen kunt kijken. Iedere handeling naar het kind is steeds met de gedachte, hoe zou ik het vinden als dat met mij gebeurde? Ook is de PP 'er bewust van de positie die hij/zij aanneemt als hij/zij met meerdere kinderen werkt en dat het ondertitelen van zijn/haar handelen heel belangrijk is om het kind vertrouwen te geven.

Naarmate de kinderen ouder worden zijn deze stappen makkelijker te nemen, omdat er meer gesproken interactie is tussen kinderen en de PP 'er. Er wordt aandacht aan besteed, zodat het voor kinderen goed duidelijk wordt wat hun gedrag bij anderen veroorzaakt en hoe ze hier mee om kunnen gaan om hier een eigen weg in te kunnen vinden.

Tevens zijn de PP'ers erop getraind om de gehele dag veel te ondertitelen bij de kinderen, te benoemen wat er gebeurt. Op deze manier worden verwachtingen helder en bouwt het kind vertrouwen op.

Tweede pijler: Bewust Legen

1. Ken je bak; wat zit er in je eigen bak?
2. Voel je bak; wat zegt jouw lichaam?
3. Leeg je eigen bak; wat deel je als je begint met IK.....?
4. Herken stapelen; wat is er in jouw bak gebleven?
5. Wees eerlijk; hoe vrij ben je naar jezelf en anderen?
6. Laat los; wat wil je niet meer in je bak?
7. Vraag om hulp; wanneer heb jij anderen nodig?

ZaaiGoed 1: Ken je bak; wat zit er in je eigen bak?

Kinderen:

In de pijler "Bewust Zijn" hebben we gezien hoe we worden gevormd. Door onze ervaringen vormen we filters en gaan we de wereld op een andere manier zien, horen en voelen. In de pijler "Bewust Legen" maken we kinderen bewust dat ze een eigen bak hebben. Al onze ervaringen en prikkels komen de hele dag in ons systeem. Dat visualiseren we voor ze met een bak om het makkelijker te begrijpen.

Het lichaam geeft signalen wanneer er een ervaring in je eigen bak komt. Het voelt voor veel kinderen als een kriebel in hun buik. Die kriebel komt als je iets leuks of iets vervelend ervaart.

Pedagogisch professional:

We maken kinderen er dus van bewust dat hun lichaam een ontvanger is, die hen laat merken als er iets in hun bak komt. Door dit steeds te verwoorden wordt het voor een kind duidelijk wat er gebeurd is en wat bedoeld wordt. Bijv.: "Wat zit er in je bak?" of "Stroomt je bak over?" bij een huilbui. De PP'er zal dit principe heel spelenderwijs toepassen. Door activiteiten met de bak te doen. Wat gaat er allemaal in vandaag? Stroomt hij al over? Haal er maar weer wat uit.

ZaaiGoed 2: Voel je bak; wat zegt jouw lichaam?

Kinderen:

Als er iets in je bak is gekomen, kun je dat in je lichaam voelen. Meestal begint dat in je buik. Als je het laat zitten, komt het op andere plekken in je lijf tot uiting. We leren kinderen dat emoties voelbaar zijn in je bak. De leuke en minder leuke emoties.

Je lichaam geeft dus precies aan als er iets aan de hand is. Het is belangrijk hiernaar te luisteren. Denk maar eens aan sinterklaas of een verjaardag waar kinderen vaak "pijn" in hun buik ervaren van de emoties.

Pedagogisch professional:

Door zelf het goede voorbeeld te geven zorg je ervoor dat kinderen begrijpen wat er wordt bedoeld. De PP 'er kan bijvoorbeeld zeggen: Ik vind het spannend, ik voel het in mijn buik. Of ik ben blij, ik voel het in mijn buik.

Hierdoor begrijpt het kind dat andere mensen hetzelfde kunnen ervaren als zij en dat je het kunt voelen in je lijf. Tevens is de PP 'er zich ervan bewust dat we allemaal andere filters en een bak hebben, waardoor ieder kind uniek is en reageert.

ZaaiGoed 3: Leeg je eigen bak; wat deel je als je begint met IK...?

Kinderen:

De hele dag komt er van alles in onze bak door allerlei ervaringen. Als we niet legen dan stromen we over. Soms maken situaties zo'n indruk dat we meteen overstromen. Kinderen laten dit zien door te huilen, boos te worden of heel druk te worden. Maar ook kinderen die ineens zich terugtrekken kunnen last hebben van een volle bak. Wanneer kinderen worden opgehaald zie je dat nog wel eens terug in het gedrag.

Even heel druk doen om te ontladen of als kinderen uit school komen en vol zitten van alle indrukken van de dag. Door vanuit IK te praten legen kinderen hun bak.

Pedagogisch professional:

We stimuleren kinderen zichzelf uit te spreken door ze steeds aan te moedigen om vanuit hun IK te vertellen. Het woord IK gebruiken is hierbij van belang. IK haalt iets uit jouw bak. Het voordeel van IK is dat je de ander niet aanvalt. Je blijft bij jezelf en de ander heeft meer ruimte en hoeft zich niet te verdedigen. Door het gebruiken van het woord IK, is het ook jouw waarheid en dus voor jou altijd waar. Uiteraard spreekt de PP 'er de kinderen (en elkaar) ook vanuit hun IK aan.

ZaaiGoed 4: Herken stapelen; wat is er in jouw bak gebleven?

Kinderen:

Vaak is het moeilijk om je te uiten, om jezelf te durven zijn en eerlijk te zeggen wat je voelt. Als je jezelf niet goed uit, dus als je jouw eigen bak niet goed leegt, blijven er ervaringen achter en ben je aan het stapelen. We willen kinderen bewust maken dat dit kan gebeuren en dat daar gevolgen aan vastzitten. Je stapelt emoties op en die kunnen in je lichaam vast gaan zitten of tot uitbarsting komen als je bak overstroomt. Goed legen is dus belangrijk om stapelen te voorkomen.

Pedagogisch professional:

De PP 'er zal dat steeds benoemen bij de kinderen en ze uitnodigen eerder te vertellen wat ze als niet zo leuk hebben ervaren. Of wanneer kinderen ineens heel boos worden aangeven dat het heeft gestapeld en dat het eerder hier iets aan kan doen.

ZaaiGoed 5: Wees eerlijk; hoe vrij ben je naar jezelf en naar de ander?

Kinderen:

Door te stapelen gaan je filters anders staan en verandert jouw kijk op de wereld. Je krijgt een gekleurd beeld over jezelf en de ander. Het is belangrijk dat kinderen leren zich te blijven uiten en leren trouw te blijven aan hun gevoel en zichzelf durven uit te spreken. Anders gaan ze dingen verzwijgen, wegslikken en gaan ze stapelen. Dus eerlijk durven te zijn over wie ze zijn en wat ze hebben gedaan.

Pedagogisch professional:

Eerlijkheid naar elkaar vinden wij heel belangrijk. Ook tussen de PP'ers en ouder(s)/verzorger(s).

Daarnaast schept de PP'er een veilige omgeving waarin het kind eerlijk durft te zijn, fouten durft toe te geven en gevoel durft te uiten. Dit wordt o.a. gedaan door zelf weer voorbeeld te zijn en fouten te benoemen en toe te geven aan de kinderen, rustig te reageren wanneer iets fout gaat, complimenten geven over het eerlijk zijn. En het eerlijk zijn als heel belangrijk steeds benoemen.

ZaaiGoed 6: Laat los; wat wil je niet meer in je bak?

Kinderen:

Door je steeds eerlijk te uiten, kunnen ervaringen in je bak oplossen en kun je ze loslaten. Soms ineens, of soms in kleine beetjes, ontstaat er ruimte voor jezelf en voor de ander. Het is ook belangrijk om alle energie uit je lijf steeds los te kunnen laten. Door te bewegen, lekker te zingen of geluid te maken of te praten.

Pedagogisch professional:

We oefenen dit door loslaat oefeningen, zoals even heel veel te bewegen, lekker springen of stampen. Even heel hard meezingen. Of symbolisch: ballonnen oplaten met daaraan een kaartje waar je op getekend of geschreven hebt wat je los wilt laten of wat je kwijt wilt. Loslaten kan door op een goede manier met vervelende gevoelens om te gaan. Bij een conflict stimuleren we de kinderen: bij zichzelf te blijven, eerlijk hun bak te legen, verder te kijken en ruimte voor de ander te maken.

De PP 'er zorgt voor een goede balans in het dagritme: "adem in", "adem uit" activiteiten. Dus soms even in de rust en soms even lekker losgaan.

ZaaiGoed 7: Vraag om hulp; wanneer heb jij anderen nodig?

Kinderen:

De eerste zes ZaaiGoed richten zich op IK. Daarnaast is het belangrijk om bij WIJ te komen en om hulp te leren vragen. We maken kinderen bewust dat hun bak van henzelf is, dat ze zelf hun bak kunnen legen en dat ze niet alleen op de wereld zijn en om hulp kunnen vragen. Hulp kunnen vragen is heel belangrijk voor het kind. Het mag ervaren wat het niet zelf kan en waar het een ander voor kan inschakelen. Daarnaast ervaart het ook dat het fijn is om hulp te bieden.

Pedagogisch professional:

We leren kinderen hulp te vragen, aan de PP 'ers en ook aan elkaar. Het kind ervaart hulp te vragen, te ontvangen en aan te bieden. De PP 'er let goed op of kinderen te weinig of soms juist te veel hulp vragen. Door steeds te zaaien: Vraag maar om hulp, geeft ze hier de juiste boodschap mee. Of complimenteert ze kinderen als ze goed om hulp hebben gevraagd. Hierbij helpt ze mee met het growing mindset door te vragen, wat kan je NOG niet? Wat kan je al WEL? De PP 'er is zelf weer het rolmodel door de kinderen om hulp te vragen.

Derde pijler: Bewust Ontvangen

1. Herken je filters; door welke bril zie jij de wereld?
2. Kijk verder; wat ontdek je bij jezelf en bij anderen?
3. Ken je verwachtingen; waar vertrouw jij op?
4. Ontvang open; hoe voel jij je daarbij?
5. Maak een keuze; waar kies jij voor?
6. Wees verantwoordelijk; welke verantwoordelijkheid ligt bij jou?
7. Werk samen; wat kun je met anderen bereiken?

ZaaiGoed 1: Herken je filter; door welke bril zie jij de wereld?

Kinderen:

Het is belangrijk dat kinderen zich bewust worden van dat ze ontvangen (het ZaaiGoed: ken je filters), wat ze ontvangen (het ZaaiGoed; ken je bak en voel je bak) en ook van hoe ze ontvangen.

Doordat onze filters op een bepaalde manier staan, ontvangen we ook op een bepaalde manier. Als kinderen hun filters (her)kennen, kunnen ze hier ook zelf meer invloed op hebben. Ze kunnen dan bepalen of ze door deze bril willen blijven kijken of niet. Gedrag van kinderen kan alleen veranderen als hun filters/brillemmen veranderen.

Pedagogisch professional:

De PP 'er maakt de kinderen hiervan bewust door met ze mee te kijken. Als een kind heel blij is dan heeft het een blijde bril op en als een kind verdrietig is, kan het zijn dat het alles door de donkere bril bekijkt. Het kan soms helpen om heel bewust een andere bril op te zetten. Je herkent in de overtuigingen van het kind de verschillende brillen. Bijv.: Een kind zegt: 'Hij doet ALTIJD vervelend tegen mij'. Dit is een overtuiging en daardoor een bril. Door deze bril kan er ook alleen maar op die manier gekeken worden. De PP 'er zal door middel van een gesprek met het kind hem/haar laten ontdekken of het echt ALTIJD is en kijken of er een andere bril gemaakt kan worden, waardoor er een ander contact kan ontstaan.

De PP 'er leert ook zelf steeds na te gaan met welke bril zij naar de kinderen en ouder(s)/verzorger(s) kijkt. De PP 'er spreekt kinderen aan op hun gedrag en niet op hun ZIJN. Dus "wat doe je druk" i.p.v. "wat ben je druk". Het laatste maakt een filter bij een kind en kan een overtuiging worden. Als je druk doet, kun je daar iets aan doen, als je druk bent niet. Tevens is de PP 'er zich ervan bewust dat we allemaal andere filters en een bak hebben, waardoor ieder kind uniek is en reageert.

ZaaiGoed 2: Kijk verder; wat ontdek je bij jezelf en bij anderen?

Kinderen:

Ook tijdens het kijken naar een ander heb je een filter. Als je wilt weten waarom een ander zich op een bepaalde manier gedraagt, is het belangrijk om verder te kijken; om niet alleen naar het gedrag te kijken, maar naar wat erachter ligt. En je kunt ook verder kijken bij jouw eigen gedrag. Waarom doe ik eigenlijk zo?

Pedagogisch professional:

De PP 'er is getraind niet in te vullen voor de kinderen, maar bij het kind door te vragen wat er aan de hand is. "Ach, ben je verdrietig" is een invulling. "Ik zie tranen" is een waarneming. Door open vragen te stellen kan het kind vertellen en zijn bak legen. "Vertel, wat is er gebeurd?"

Als je al hebt ingevuld zal je anders naar een situatie kijken, dan wanneer je dit open laat en op onderzoek gaat: Kijk verder.

Non-verbale communicatie leidt ook nog wel eens tot misverstanden. We stimuleren de kinderen steeds na te vragen en verder te kijken. Door de gebaren, die bij sommige ZaaiGoed horen, kan de PP 'er ook non-verbale communicatie stimuleren en ondersteunen. Blijf bij jezelf gebaar, samenwerken, complimentenduim, lachen, knipogen, even lekker aanhalen zijn zaken die het zelfvertrouwen van het kind kunnen vergroten. De PP 'er ervaart dagelijks de positieve uitwerking die dat op de kinderen heeft.

Tevens is de PP 'er getraind om bewust te zijn van het effect van open en gesloten vragen en zal door middel van een onderzoekende houding verder kijken wat het kind nodig heeft.

ZaaiGoed 3: Ken je verwachtingen; waar vertrouw jij op?

Kinderen:

Als kinderen meer naar het eigen gedrag kijken, is de kans groter dat ze zich openen en zichzelf laten zien. Waarom reageer ik zo? Wat gebeurde er eigenlijk? We stimuleren de waarneming en een onderzoekende houding door het stellen van vragen. Als je ontdekt dat iets of iemand je heeft teleurgesteld, heeft dat vaak te maken met de verwachtingen die je had. Door je verwachtingen te leren kennen weet je beter waardoor je teleurgesteld, boos of verdrietig bent. Door het gesprek(je) met het kind aan te gaan, kun je zien wat er bij het kind leeft en kan er beter begrip ontstaan.

Pedagogisch professional:

De PP 'er leert verder te kijken en te ontdekken wat er achter de teleurstelling ligt. Welke verwachting lag er? Wat is er niet uitgekomen? Is het vertrouwen beschadigd? Wat kan bijdragen aan het herstellen ervan? De PP 'er is getraind om verwachtingen uit te spreken naar kinderen, dus goed te ondertitelen wat je van de kinderen wilt zien. De PP 'er vertelt dus goed van tevoren wat er gaat komen.

Het woordje NIET zal bewust weinig gebruikt worden. NIET binnen rennen, wordt: rennen doen we buiten. NIET op de trapeuning klimmen, wordt: klimmen doen we in een klimrek. Op deze manier wordt de verwachting van het gedrag van het kind duidelijk uitgesproken waardoor er helderheid bij het kind ontstaat wat de ander verwacht.

ZaaiGoed 4: Ontvang open; hoe voel jij je daarbij?

Kinderen:

Door steeds je bak te (kunnen) legen kun je ook op een andere manier ontvangen. Je kunt dan als het ware door een 'opgepoetste' bril kijken. Hoe schoner je bril, hoe beter je kunt zien. We leren kinderen te luisteren en verder te vragen in plaats van meteen te reageren. Wat zegt de ander nu eigenlijk?

Pedagogisch professional:

We maken kinderen bewust dat ze een ander niet altijd met een schone bril ontvangen. Dit gebeurt op een heel eenvoudige manier. Als kinderen ruzie hebben en niet meer samen willen spelen, gaan we een gesprek(je) aan. Door met elkaar ook even "de bril" schoon te poetsen kun je er anders naar kijken. Ook het goed luisteren naar elkaar wordt gestimuleerd. De PP 'er geeft ook veel complimenten en kijkt goed of het kind deze kan ontvangen. Naarmate kinderen ouder worden, kunnen ze hier meer moeite mee hebben. We zorgen er dan voor dat kinderen meedenken in oplossingen. We praten mét de kinderen en niet alleen over hen.

ZaaiGoed 5: Maak een keuze; waar kies jij voor?

Kinderen:

In iedere ontmoeting en situatie is het prettig als je bewust kunt kiezen wie je wilt zijn. Leren kiezen zorgt ervoor dat je jouw eigen persoonlijkheid ontwikkelt. Ook het verantwoordelijk zijn voor jouw keuzes, is een boodschap die wij willen zaaien. Als je een keuze maakt, kies je voor het één en laat je het ander los. Soms heb je een verkeerde keuze gemaakt, dat geeft niet, van fouten kun je leren. Het is dan wel zaak verantwoording te nemen voor de consequenties van de gemaakte keuze en het op te lossen als dat kan. Gaan staan voor je keuze maakt je sterker.

Pedagogisch professional:

Het leren kiezen begint al met de vraag: "Wat wil je eten? Waar wil je mee spelen?" Wij laten kinderen steeds ervaren dat er een keuzemogelijkheid is en bieden kinderen dan ook steeds keuzes aan waardoor dit ZaaiGoed gezaaid kan worden. De PP 'er houdt goed in de gaten welk kind moeite heeft met keuzes maken. Hij/zij zal het aanbod in keuzes dan beperken tot 2. Tevens zijn we ons ervan bewust dat wanneer wij een keuze bieden dit ook een échte keuze moet zijn. "Willen jullie naar buiten?" En iedereen zegt "Nee", dan is er dus gekozen en moet dit ook worden uitgevoerd. Als een keuzemoment niet wenselijk is, zeggen we: "We gaan naar buiten".

ZaaiGoed 6: Wees verantwoordelijk; waar ben jij verantwoordelijk voor?

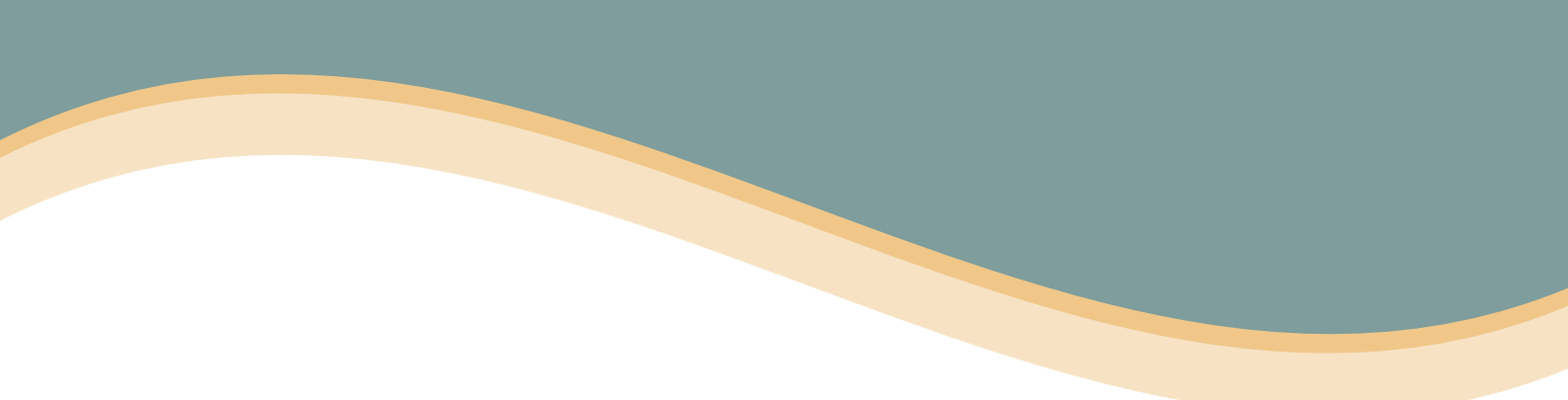
Kinderen:

Verantwoordelijkheid nemen voor de keuzes die je maakt, zorgt ervoor dat je in jouw eigen kracht kunt blijven staan. Het nemen van verantwoordelijkheid geldt ook voor materiële zaken, zoals spullen. We leren kinderen op deze manier het principe van oorzaak en gevolg. Ook al is het een moeilijk woord, de jonge kinderen vinden het geweldig om ergens verantwoordelijk voor te zijn; ergens voor te zorgen. Te zorgen dat het speelgoed op zijn plek komt of dat de puzzel helemaal compleet de kast in gaat.

Pedagogisch professional:

We vinden het belangrijk kaders aan te geven waarbinnen de kinderen de ruimte hebben om te functioneren en deze kaders met de kinderen te bespreken. Zo kunnen de kinderen hun eigen verantwoordelijkheid nemen, omdat ze weten waar de grenzen van hun vrijheid liggen. Daarnaast leren ze zo ook groepsgenoten op hun verantwoordelijkheid te wijzen.

Door het nemen van verantwoordelijkheid krijgen de kinderen zelfvertrouwen en dit stimuleert hen weer om nieuwe uitdagingen aan te gaan, steeds in kleine stapjes horende bij de leeftijd en fase.

We stimuleren de kinderen om verantwoordelijkheid te nemen op allerlei gebieden: aankleden, eten, problemen oplossen met je leeftijdsgenoten, hulp vragen, naar de wc gaan etc. Verantwoordelijkheid nemen van kinderen wordt individueel bekeken en gewaardeerd. Een opdracht is voor het ene kind een hele uitdaging terwijl de ander het fluitend doet. Voor kinderen met veel zelfvertrouwen zorgen we dat er steeds voldoende uitdaging is. Bij kinderen met weinig zelfvertrouwen zorgen we ervoor dat ze ondersteund en begeleid worden bij activiteiten, zodat ze steeds gestimuleerd worden om zich te ontwikkelen naar grotere zelfstandigheid. Het spreekt voor zich dat dit proces ondersteund wordt met veel positieve complimenten en een growing mindset wordt aangesproken. Je kunt dit NOG niet.

ZaaiGoed 7: Werk samen; wat kun je met anderen bereiken?

Kinderen:

De eerste zes ZaaiGoed richten zich op IK. Daarnaast is het belangrijk om bij WIJ te komen. We leren kinderen hun talenten te bundelen en samen te werken. We leren kinderen om samen opruimen, samen de tafel dekken, samen spelen. Als we samenwerken, kunnen we meer bereiken en dat maakt ons samen sterker.

Pedagogisch professional:

We creëren een wereld waarin de kinderen een gevoel van eenheid ervaren. Zo zijn er gedurende de dag momenten en activiteiten die kinderen alleen doen en ook talloze momenten dat kinderen samen spelen. Er zijn door de dag heen veel momenten voor de kinderen om deze eenheid te voelen en te ervaren. Voorbeelden hiervan zijn de eetmomenten en samen activiteiten doen. De PP 'er zal regelmatig zaaien: "werk samen" of "goed samen gewerkt"!

Vierde pijler: Bewust Vullen

1. ZaaiGoed in je eigen bak; waar word jij sterker van?
2. Maak ruimte voor jezelf; wat zijn jouw behoeftes?
3. Laat alles er zijn; durf je te zijn wie je bent?
4. Van fouten kun je leren; waar ben je door gegroeid?
5. Bedank; waar ben je blij mee?
6. Sta in je eigen kracht; durf jij jezelf vrij te laten zien en horen?
7. ZaaiGoed bij anderen; wat kun je geven waar anderen sterk van worden?

ZaaiGoed 1: ZaaiGoed in je eigen bak; waar word jij sterker van?

Kinderen:

Wanneer je je bewust bent van wie je bent en je kunt delen door je bak te legen, kun je je filters herkennen en heb je meer invloed op hoe je de wereld wilt laten binnenkomen, waardoor je in staat bent jezelf te vullen. We maken kinderen ervan bewust dat ze hun eigen overtuigingen in hun bak kunnen leggen. Door het kennen van je eigen talenten word je sterker en is het makkelijker om iemand om hulp te vragen die andere talenten heeft. Door het kennen van je eigen talenten, vul je jezelf met overtuigingen waar je sterker van wordt. Je geeft jezelf dus complimentjes op wat je gedaan hebt.

Pedagogisch professional:

We oefenen dit door complimenten in je eigen bak te zaaien. We nodigen kinderen dus uit om te zeggen, IK ben goed in.... IK kan goed...

Ook kunnen er bepaalde onderwerpen aangekaart worden middels een check-in moment om kinderen te begeleiden bij hun zelfreflectie.

Doordat je jezelf kunt vullen heb je minder bevestiging van een ander nodig. De PP 'er stimuleert het kind om zichzelf complimenten te geven op het gedrag. We geven bewust complimenten op het gedrag en niet op het ZIJN van kinderen. Daardoor zal het gestimuleerd worden het gedrag te herhalen.

ZaaiGoed 2: Maak ruimte voor jezelf: wat zijn jouw behoeftes?

Kinderen:

Jezelf vullen gebeurt ook als behoeftes worden vervuld. Het is belangrijk voor kinderen om hun behoeftes te herkennen en te leren benoemen, en daardoor ruimte te maken voor wie ze zelf zijn.

Als je je eigen behoeftes kent, ben je beter in staat om ze serieus te nemen en te proberen om ze te verwezenlijken.

Pedagogisch professional:

De PP 'er geeft ruimte aan het kind om alles wel te mogen willen. Natuurlijk kunnen niet alle behoeftes vervuld worden. Je kunt je wel gehoord en gezien voelen als er aandacht voor is en de ander met jou verder kijkt naar waar deze behoefte vandaan komt. Welke behoefte wil het kind vervullen als het om speelgoed of samenspelen vraagt? Kan deze behoefte op een andere manier worden ingevuld?

Ook het ruimte maken voor jezelf stimuleren we bij de kinderen. Soms is het voor een kind te druk geweest en moet het even tot zichzelf komen. We leren kinderen dit bij zichzelf aan te voelen en ze de ruimte te geven om hieraan gehoor te geven, dit in te vullen, door bijvoorbeeld even ergens een rustig plekje te creëren of een boek te lezen.

Tevens stimuleren we kinderen om initiatieven te nemen en ruimte voor zichzelf te maken in de groep.

ZaaiGoed 3: Laat alles er zijn; durf je te zijn wie je bent?

Kinderen:

Je vult jezelf ook als je al jouw emoties toestaat. Het gaat er niet om dat het kind altijd vrolijk moet zijn. Boosheid en verdriet hebben een functie en mogen er ook zijn. Natuurlijk zijn er grenzen in het gedrag van het kind, maar door alle emoties de ruimte te geven, voelt het kind dat het er helemaal mag zijn met alles wat er is.

Pedagogisch professional:

De PP 'ers worden erop getraind dat ze niet automatisch roepen: "niet huilen, "doe je tranen maar weg" of "stel je niet aan", maar ook de kans te geven om het er even te laten zijn: "je mag best huilen en als je mij vertelt waarom, kan ik je misschien helpen".

Jongens zijn daar weer anders in dan meisjes. Niet te wild, niet te hard. Door aandacht te besteden aan het 'natuurlijke' gedrag van jongens, kunnen we inspelen op de verschillende behoeften en hierop meer aansluiten.

Ook het meespelen met de kinderen valt onder dit ZaaiGoed. We nodigen de PP 'ers uit om alles er te laten zijn en weer even helemaal als een kind mee te doen. Dat vinden de kinderen geweldig en is voor de PP 'ers ook leuk om (weer) te ervaren. Of eerlijk bij de kinderen aan te geven als je je even niet zo goed voelt. De kinderen weten dan dat wat ze voelen of zien bij de PP 'er klopt, dat het niet aan hen ligt en vaak houden ze dan er ook rekening mee.

Tevens trainen we erop dat kinderen niet genegeerd worden. Negeren is hetzelfde als het kind er niet laten zijn en dat kan erg beschadigend zijn voor het kind. PP 'ers benoemen het gedrag wel, alleen kiezen er soms voor om het dat moment er gewoon te laten zijn.

ZaaiGoed 4: Van fouten kun je leren; waar ben je door gegroeid?

Kinderen:

Als er ruimte is om fouten te maken, kunnen kinderen zich veilig genoeg voelen om vrij activiteiten te durven uitvoeren. Door dit ZaaiGoed regelmatig te herhalen, wordt het kind gestimuleerd om tot één geheel te groeien. Dus met alle dingen die ze goed doen en alle fouten die ze maken. Het mag er beiden zijn.

Pedagogisch professional:

De PP 'er zal steeds aangeven dat het niet erg is om een fout/vergissing te maken. Natuurlijk wordt er wel gekeken naar wat de volgende keer anders kan, zodat het kind kan groeien door de ervaring. Door een veilige sfeer neer te zetten en steeds te herhalen dat fouten kunnen gebeuren, komt er ruimte om jezelf een fout toe te staan en hierin te groeien. De PP 'er zal het kind stimuleren tot een growing mindset door steeds het woordje NOG toe te voegen. Je kan het NOG niet. Ook is de PP 'er zich ervan bewust dat tijdsdruk niet helpt wanneer kinderen iets willen leren. Hij/zij zal dus bewust tijd maken wanneer een kind iets leert of de verwachting helder te maken dat er op dat moment minder tijd is en er weer een ander moment komt om te oefenen.

ZaaiGoed 5: Bedank; waar ben je blij mee?

Kinderen:

Je kunt jezelf ook vullen door je filter zó te zetten dat je het goede in de wereld ziet. Door het kind bewust te maken van de positieve gebeurtenissen op een dag, hoe klein dan ook, zal het kind meer oog hiervoor krijgen. Als bedanken een vaste gewoonte wordt, ontstaat er een positievere filter. Door het positieve filter zijn ze ook beter in staat bij zichzelf te zien waar ze blij mee zijn. Daardoor ontwikkelt zich een positiever zelfbeeld.

Pedagogisch professional:

Door bewust op een dag te kijken wat leuk was, helpt het kinderen oog daarvoor te krijgen. Een vraag zoals: 'Wat was leuk vandaag?' Helpt de kinderen anders te laten kijken. De PP 'er zorgt voor een terugkomend ritueel tijdens het ophalen van de kinderen of tijdens het eten van de tussendoortjes, zodat kinderen goed kunnen oefenen.

ZaaiGoed 6: Sta in je eigen kracht; durf jij jezelf vrij te laten zien en horen?

Kinderen:

Door al het ZaaiGoed toe te passen en jezelf te vullen worden kinderen zelfbewuster en durven ze hun talenten te laten zien. Hierdoor komt een kind in zijn of haar eigen kracht te staan. Kracht kun je ook voelen in je lijf. We maken kinderen hier bewust van. Goed rechtop, armen langs je lichaam, knieën gebogen. Goed met je wortels in de grond, sta je stevig. Heel handig om te gebruiken als het moeilijk is bijv.: in een conflictsituatie met andere kinderen.

Pedagogisch professional:

Het is fijn als kinderen hun kracht ook fysiek voelen, want daar worden ze nog sterker van. Door te gaan staan als een boom, leren we kinderen de kracht ook te voelen. Ook door steeds te benoemen dat je kunt gaan staan als een boom als het lastig is, helpt dat het kind dit te gebruiken.

ZaaiGoed 7: Zaai Goed bij anderen; wat kun je geven waar anderen sterk van worden?

Kinderen:

De eerste zes ZaaiGoed richten zich op IK. Daarnaast is het belangrijk om bij WIJ te komen. Wanneer het kind zichzelf kan vullen en merkt dat het hiervan groeit, snapt het dat een ander ook groeit als je hem of haar complimenten geeft. Ook het eerlijk delen van ervaringen en gevoelens kan de ontmoeting versterken.

Pedagogisch professional:

We nodigen kinderen uit elkaar complimenten te geven en eerlijk te zeggen wat ze ervaren in het contact met de ander. Door ook elkaar, als PP 'er en ouder(s)/verzorger(s), openlijk complimenten uit te delen, geven we het goede voorbeeld. De PP 'er complimenteert weer op gedrag en minder op het ZIJN.

Pedagogisch beleid en borging

Wij hopen dat we jou met de beschrijving van deze visie een duidelijk beeld hebben gegeven van hoe wij tegen de ontwikkeling van de kinderen aankijken.

Deze pedagogische visie is gebaseerd op de ZaaiGoed methode van Essisme. Meer informatie is te vinden op de website www.essisme.nl